

ПРИМЕНА ГИС-А И АХП-А У ВРЕДНОВАЊУ ПОТЕНЦИЈАЛА НАСЕЉА ВРЧИН ЗА ПОТРЕБЕ СТАМБЕНЕ ИЗГРАДЊЕ

НЕМАЊА ВАГИЋ

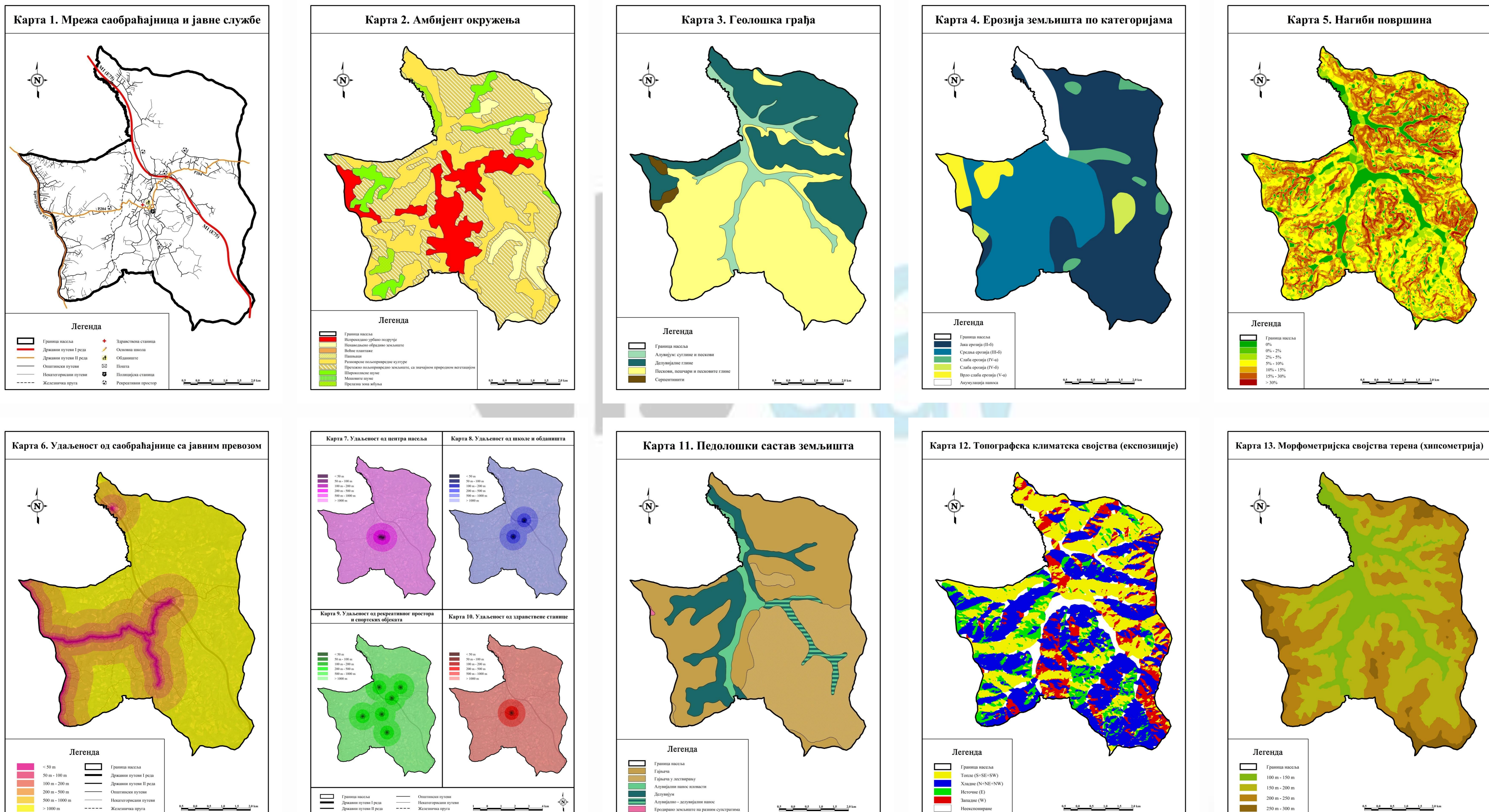
Студијски програм: Просторно планирање

Предмет: Напредни ГИС

Ментор: др Сања Стојковић

Задатак овог рада била је анализа погодности простора за стамбену изградњу, где је на једном месту приказана укупна оцена погодности за дату намену у односу на различите критеријуме, али и за сваки критеријум појединачно. Том приликом коришћена је комбинација две вишекритеријумске технике одлучивања, Аналитичког хијерархијског процеса (АХП) и

Значаја линеарних комбинација (ЗЛК), уз подршку географских информационих система (ГИС), чиме је омогућено брже, лакше и једноставније извршавање ове анализе, као и графичко приказивање серије карата, које представљају њен крајњи резултат. Анализирано је насеље Врчин (49 km², 9.088 ст.), које се налази у општини Гроцка, на 20 km југоисточно од Београда.

Резултати добијени анализом земљишта за потребе пољопривредне производње указују на то да је ово подручје веома погодно за обављање дате делатности. Према овој анализи, **елиминаторних и негодних површина** има занемарљиво мало, 2,3 односно 0,5 ha, од укупно 4.912 ha које износи целокупна површина насеља Врчин. Процентуално, овако оцењене површине заузимају мање од 0,1% површине насеља, тачније **0,05%**, односно **0,01%** у корист елиминаторних површина. Површина жељивости има знатно више, па је тако 223,3 ha, односно **4,6%** укупне површине одређено као **условно погодно**, 704,2 ha, односно **14,4%** као **погодно**, док се **веома погодно** површине простору на 2145,7 ha, тј. на **43,7%** површине, и ова класа погодности доминира на подручју анализираниг насеља, што значи да је овај простор уопштено врло погодан за обављање пољопривредних активности, посебно због тога што ни најпонижнија класа земљишта не заостаје знајачно за претходном, јер заузима 1.828,8 ha, што износи **37,3%** укупне површине старог насеља Врчин. Дакле, прве две класе погодности обухватају више од 80% површине овог насеља. Запамтавају се да нестоји и извесан број површина које су идеалне за пољопривредну производњу према датим критеријумима, односно имају максималан број бодова за све критеријуме који су се користили приликом анализе. Такве површине су распрострањене на 6,7 ha, односно на 0,14% површине овог насеља.

Шема 1. Хијерархија критеријума АХП-а за вредновање природних услова за потребе стамбене изградње

Табела 1. Поређење парова на трећем нивоу хијерархије: Грађење

	Носивост подлоге	Ерозија земљишта	Нагиби површина
Носивост подлоге	1	7	5
Ерозија земљишта	1/7	1	1/5
Нагиби површина	1/5	5	1

Табела 2. Одређивање тежинских коефицијената на трећем нивоу хијерархије: Грађење

	Носивост подлоге	Ерозија земљишта	Нагиби површина	Сума	Тежински коефицијенти
Носивост подлоге	0,74	0,54	0,81	2,090	0,696
Ерозија земљишта	0,11	0,08	0,03	0,216	0,072
Нагиби површина	0,15	0,38	0,16	0,695	0,232

Анализа погодности површина за стамбену изградњу није резултирала тако високим оценама. Међутим, с обзиром на број фактора који су узети у разматрање и њихову диференцираност, општи услови за стамбену изградњу се могу оценили као врло добри. Предишње, површине које се елиминирају из могућности изградње с обзиром на вештачке услове нагиба који нису погодни нити за изградњу нити за кретање здуга пешке закупају 5,8 km², односно **11,9%** површине насеља Врчин, што је и очекивано, с обзиром на брдовити рељеф овог предела. Површина на којима је изградња **условно могућа**, али нису погодне за ту намену има више него дупло мање, тачније 2,4 km², тј. **4,8%** укупне картографске површине. Слично као и код претходне анализе, површине које су погодне за изградњу имају знатно већи удео у посматраном простору, па је тако 15,4 km² (**31,4%**) одређено као **условно погодно**, затим површину од 24,1 km² додељена је ознака „**погодна**“, и са скоро половном укупне површине (**49,5%**) ово је најдоминантнија класа погодности, док је 1,4 km² поделено епитет „**веома погодно**“ за изградњу, и та површина учествује са **2,9%** удела у целокупној површини овог насеља. С обзиром на то да у овој анализи највиши број бодова који означавају погодност за изградњу износи 7,74 од максималних 10, ниједна површина није припала најпогоднијој класи за коју је потребно више од 8 стандардизованих бодова.

